

teatre

FRANCESC FOGUET I BOREU

No saber on deixar les flors

Llum trencada

AUTORS: AINA SALOM I CARMÉ PLANELLS

Direcció: Pere Fullana

Teatre Tantarantana, del 30 de gener al 9 de febrer

A les Illes, els historiadors van començar a treure a llum la memòria escamotejada i oblidada dels represaliats pel feixisme espanyol. Lentament, van rescatar documents i testimonis, i van poder verificar l'atrocitat de la repressió patida a Mallorca des del juliol de 1936. A continuació, gràcies a aquesta feina prèvia, alguns dramaturgs i companyies van decidir dur-ho a l'escena. El resultat és que a les Illes ha sorgit un teatre documental sobre la memòria de la república, la guerra i la postguerra d'una gran originalitat i rigor.

Llum trencada d'Aina Salom i Carmé Planells, sota la direcció de Pere Fullana, n'és una mostra excel·lent, continuadora de *Mar de fons*. A partir de *Dones republicanes. Memòria de la Guerra Civil a Mallorca*, de Margalida Capellà, el muntatge recull els testimoniatges reals de les joves que van viure la il·lusió de la primavera republicana i la foscor del franquisme. Si la República —votada democràticament— els obria un horitzó de drets i llibertats, la dictadura —imposada per la força de les armes— els tancava qualsevol possibilitat de realitzar-se lliurement com a dones.

Algunes joves republicanes van ser represaliades en carn pròpia en forma de llargues condemnes de presó, tortures i maltractaments, escarnis públics, etc. Altres van veure com els assassaven els marits, els germans, els pares o les mares pel fet de ser simpatitzants o militants d'alguna organització política o sindical d'esquerres. Com a dones, totes van patir les malvestats de la guerra i la postguerra, i van ser relegades a mers

Catalina Florit,
Marina Nicolau
i Irene Soler

RUBEN BALLESTER

objectes a mercè dels homes i d'una moral coercitiva, que les destinava a ser esposes obedients i mares resignades. El franquisme en estat pur.

Sentenciades al silenci durant molts anys, *Llum trencada* les rescata de l'oblit i els posa cares i veus, noms i cognoms. Són històries escruixidores, viscudes en primera persona, de dones dels pobles de Mallorca. No eren milicianes, ni estaven significades en política, però van ser igualment víctimes del genocidi feixista i van haver de plorar la mort dels seus, sense ni saber on els podien deixar flors. Com a contrast, també s'hi dona veu a les dones dels camises blaves, que van patir el calvari de conviure a casa amb els assassins i carcellers.

Les tres actrius d'Iguana Teatre que interpreten els diversos testimonis, Catalina Florit, Marina Nicolau i Irene Soler, fan un treball magnífic: empàtic, entusiasta, emotiu. Contenen, interpreten i canten sis

històries de dones, representatives d'una coralitat, que, després de tant de patir i callar, s'expliquen fent memòria. En perfecta harmonia i amb un lliurament esplèndid, Florit, Nicolau i Soler contagien la lliçó d'humanitat i esperança de les dones que van saber superar moments duríssims i preservar la dignitat.

Una immensa estora, tres cadires, una tauleta al fons i uns quants objectes omplen un espai escènic gairebé despullat. El muntatge es basa en els mecanismes de la narració oral i juga amb uns recursos teatrals senzills, però efectius. A partir d'una partitura de llum i moviment, de veus i silencis, de músiques i cançons d'època, les tres actrius creen els microclimes necessaris per ambientar cada història i donar-li cos, cor i ànima. És una proposta austera i vital, d'una teatralitat colpidora i rotunda. Els retrats dels victimaris i de les víctimes posen, a la fi, cadascú al seu lloc.